

Címlap

Cím: Rajongói alkotások: az Organization for Transformative Works tevékenysége
könyvtártudományi szempontból

Pályázó neve: Johanidesz Tina

Pályázó témavezetője: Dr. Fodor János

Pályázó intézménye: Eötvös Loránd Tudományegyetem

**Rajongói alkotások: az Organization for Transformative Works tevékenysége
könyvtártudományi szempontból**

Témavezető: Dr. Fodor János **Készítette:** Johanidesz Tina
Lezárás dátuma: 2024.06.11.

Eötvös Loránd Tudományegyetem

2024

Tartalom

Bevezetés.....	1
Fontosabb definíciók	3
Organization for Transformative Works	6
<i>Az OTW-ről általában</i>	6
<i>Fanlore</i>	7
<i>Open Doors</i>	8
Online Archives	8
Special Collections Gallery.....	9
Fan Culture Preservation Project	10
GeoCities Rescue Project.....	11
Yahoo Groups Rescue Project	11
<i>Transformative Works and Cultures</i>	11
<i>Archive of Our Own</i>	12
<i>Jogi tanácsadás</i>	12
Adatbázis ismertetés.....	14
<i>Célok, feladatok</i>	14
<i>Gyarapodás, méret, frissesség</i>	15
<i>Metaadatok, rekordszerkezet</i>	16
<i>Keresés</i>	17
<i>Kritika</i>	17
A fanfictionök általában	19
<i>Egyéb fanfiction platformok és amit nyújtani tudnak</i>	19
Fanfiction.net	19
Wattpad.....	20
<i>A nyomtatásban megjelent fanfiction ma</i>	21
<i>Rajongói alkotások és a szerzői jog</i>	21
<i>Fanfiction és az oktatás</i>	22
Konklúzió.....	24
Absztrakt	26
Irodalom	27

Bevezetés

Az internet mindennapossá válásával rengeteg változás következett be az emberek szokásaiban, így nem meglepő, hogy az olvasást is ide sorolhatjuk. A hagyományos könyvesboltok helyett az online vásárlást részesítjük előnyben, és a nyomtatott könyv helyét is lassan az e-book és az internetes hozzáférés veszi át. Ezen túlmenően felgyorsult társadalmunk melléktermékeként az is megfigyelhető, hogy a szórakozáshoz is azonnal, minél olcsóbban akarunk hozzájutni. Mindezen elemek hozzájárulnak ahhoz, hogy a fanfictionök mára jelentős szerepet töltenek be az olvasóközösségekben, különösen a fiatalabb korosztály tagjai számára. Marlene Harris (2020) szerint a Z generációnak nagy igénye van saját sokszínűségét tükröző történetekre és karakterekre, így nem csoda, hogy például az ezt az élményt ingyenesen nyújtó fanfiction repozitóriumban találják meg a választ. Ezen felül szerinte „a könyvtári dolgozóknak meg kell ismerniük a különböző elérhető platformokat és eszközöket - és módszertant kell kialakítaniuk a hozzáférés és az olvasóknak szóló tanácsadó szolgálat biztosítására az olyan anyagokhoz, amelyek [...] nem részei a könyvtári anyagok mindennapos lefutásának”.

Dolgozatomban a rajongói irodalom könyvtártudományi szempontból érdekes elemeit az *Archive of Our Own* (AO3) nevű fanfiction-szolgáltató portálon keresztül ismertetem. A rajongói irodalom témája sokakat foglalkoztatott az utóbbi évtizedekben, ám magyar nyelvű, kellőképpen tudományos forrásból nincs sok. Fontos ezért megemlíteni, hogy a felhasznált irodalom nagy része, valamint a vizsgált weboldal is angol nyelvű, a működtető szervezet pedig az Amerikai Egyesült Államokban került bejegyzésre. Dolgozatom azonban természetesen törekszik arra, hogy ahol lehet, a magyar vonatkozás és példák is szerepeljenek.

A vizsgálathoz először is szükséges a használt fogalmak definiálása, majd a vizsgált portált szolgáltató szervezet és annak munkásságának bemutatása. Nem maradhat el a weboldal adatbázis-szempontrú elemzése sem, végül pedig a könyvtári szolgáltatás nézőpontjából még érdekes kérdések kerülnek tanulmányozásra. Itt rövid bemutatásra kerül két másik fanfiction-szolgáltató platform működési modellje, az, hogy miben különböznek a vizsgálat fő tárgyától, és hogy miben kiemelkedőek egyébként. Azután a nyomtatásban megjelent fanfictionök mai problémáiról esik szó, és ezzel összefüggésben a rajongói irodalom és a szerzői jog kapcsolatáról. Legvégül pedig a fanfictionök szerepe kerül tanulmányozásra az olvasástanítás és az írástanítás, valamint a kritikai gondolkodás fejlesztése szempontjából.

Dolgozatomban tehát egy közösségi összefogással működtetett rajongói archívum kerül bemutatásra. Miben különbözik egy hagyományos könyvtári adatbázistól? Milyen

problémákkal kell megküzdenie? Egyáltalán fontos ez a társadalom számára? A dolgozat célja ehhez hasonló kérdések megválaszolásával a könyvtártudományi szempontból hasznos tanulságok levonása.

Fontosabb definíciók

A rajongói közösségek sajátos, külső szemlélő számára sokszor értelmezhetetlen nyelvezetet hoztak létre maguknak, pontosan úgy, mint ahogy egy tudományág vagy foglalkozás művelőinek is kialakul szakzsargonja. Ennek megfelelően a következő fogalmak tisztázását elengedhetetlennek tartom a dolgozatomban, de legfőképp a téma jobb megértéséhez.

A *fanfiction* (fan fiction, fanfic, fic) egy már meglévő alkotás vagy személy - legyen az könyv, film, énekes vagy színész - bizonyos elemeinek (szereplők, események, külső tulajdonságok, személyiségjegyek) felhasználásával készített írott mű, a plágium és általában a haszonszerzés szándéka nélkül. Ezek a művek egyértelműen megjelölik, mi az eredeti ihletadójuk, és nagy többségükben mindenféle pénzületi haszonszerzési céltól mentesek. Ez a megjelölés a jogi viták elkerülése mellett azért is fontos, mert csak minél részletesebb címkék (tagek) használatával találják meg a fanfictionöket az olvasóikat. Nevükből adódóan ezek az írásművek főleg rajongók által készülnek, céljuk, hogy megosszák az író rajongása tárgya által ihletett gondolatokat az olvasókkal, vagy egyszerűen csak feljegyzést készítsenek róluk. Az olvasók főként más rajongói az eredetinek, de előfordul, hogy valami annyira népszerűvé válik a közösségi médiában, hogy ezek a rajongói alkotások adják meg az első bepillantást, benyomást valakinek az adott műről. Ezáltal sokszor egyfajta reklámként is működnek, és közösségformáló erejük van. Ha a definíciót nagyon tágan értelmezzük, akár bármilyen bibliai vagy mitológiai témájú irodalmi alkotást ide sorolhatunk (pl. John Milton *Elveszett paradicsoma*), de a kifejezést magát 1939 körül kezdték használni a tudományos-fantasztikus irodalom rajongói. Ekkor még azonban az amatőr, rajongói magazinokban publikált science-fiction írásokat, illetve a rajongókról magukról szóló írásműveket hívták így. Modern, fentebb részletezett értelmében az 1975-ben kiadott *Star Trek Lives!* című, a *Star Trek* tévésorozat rajongói életéről szóló könyvben használták először (Fanlore, 2024.02.14.).

A *fanart* (fan art) olyan művészeti alkotás, amely egy már létező művet valamilyen kreatív módon megváltoztatva új művet hoz létre. A fanfictionök vizuális megfelelője, legtágabb értelemben véve bármilyen rajongás ihlette művészeti alkotás ide tartozhat, legyen az rajz, festmény, fotómanipuláció, szobor vagy akár hímzés. Leginkább azonban a digitális vagy hagyományos rajzokra, festményekre használják.

A *fanvid* (vid) olyan audiovizuális alkotás, amely egy már létező művet valamilyen kreatív módon megváltoztatva új művet hoz létre. Ez sokszor zenés videó vagy rajongói előzetes.

A *transzformatív alkotás* olyan alkotás, amely egy már létező művet valamilyen kreatív módon megváltoztatva új művet hoz létre, ide sorolható a fanfiction, a fanart vagy a fanvid is. A fogalom kevésbé elterjedt ennek alkategóriáihoz képest, de a dolgozatban bemutatott szervezet gyakran használja, mivel az Amerikai Egyesült Államok szerzői jogszabályozásában hangsúlyt fektetnek arra, hogy a szerzői jogi védelem alatt álló eredeti műveket csak olyan módon lehet legálisan felhasználni, hogy azok valamilyen új értéket képviseljenek, a transzformatív alkotás szerzőjének saját kreatív értékét (U.S. Copyright Office, é.n.).

A *fandom* egy bizonyos alkotás, személy, műfaj stb. rajongóinak közössége. A kifejezést kezdetben a sportban használták, szurkolótáborokra, legelső említése 1894-ből maradt fenn. Az 1920-as, 1930-as évek fordulóján kezdték el a science-fiction rajongók a maguk sajátosan rendezett közösségére használni a kifejezést, és ezt az értelmet vette át aztán mára minden önálló rajongói közösség. Használják összesítő névként is minden rajongói aktivitásban részt vevő csoportra (Fanlore, 2023.10.10.).

A *podfic* egy adott fanfiction felolvasott változata. Készülhet ez az esélyegyenlőség vagy a kényelem biztosításának igényével az eredeti fanfiction írója által vagy megbízásából, de a fanfiction kedvelőinek saját elhatározásából is - ilyenkor az általános megegyezés szerint szokás engedélyt kérni hozzá.

A *canon* azokat a történet- és karakterelemeket jelenti, amelyek az eredeti alkotásban megjelennek. Azonban az eredeti alkotás a rajongói körökben egy tágan kezelt fogalom, mindegy milyen médiumban közöltek ezek a tények. A canon „magába foglalhatja egy szöveg filmadaptációit, a szerzővel vagy a színészekkel készített interjúkat, és akár a márkatermékeket és marketinget is” (Thomas, 2011, p. 8).

A *fanon* szó az eredeti forrásműben elfogadott tényekkel (canon) ellentétben „arra a folyamatra utal, amikor idővel bizonyos történet- vagy karakterelemek meghonosodnak a rajongói közösségben - még ha ezek az elemek a forrásszövegben soha nem fordultak elő, vagy gyökeresen el is térnek tőle” (Thomas, 2011, p. 9). A széles körben elterjedt ilyen teóriák közül aztán minden fanfiction alkotó azokat az elemeket használja fel, amelyiket csak szeretné. Egy-egy ilyen fanon elem kedvelői nagyobb valószínűséggel írnak hozzászólásokat azokhoz az alkotásokhoz, amely ezeket tartalmazza, ezért a közösség tagjai figyelmet fordítanak rá, hogy ezt egyértelműen megjelöljék a felhasznált címkékben vagy a műhöz készült összefoglalásban, így növelve a kereshetőséget.

A *slash* fanfiction olyan rajongói alkotás, amelyben két azonos nemű karakter romantikus vagy intim kapcsolatban van, főként melléknévként használt a kifejezés. Általában a férfi-férfi kapcsolatokra hivatkoztak így, a nők közti romantikára gyakrabban használták a *femslash* kifejezést. A szó maga arra utal, hogy a párosítás tagjait perjellel (slash) választják el egymástól, amikor írásban jelzik ezt, tehát például Kirk/Spock. Ez a jelölési mód a heteroszexuális kapcsolatoknál is használatos a rajongói alkotásokban, de a slash kifejezés mégis csak a homoszexualitás esetében került bele a gyakorlatba (Fanlore, 2024.02.22.). A perjel ilyesfajta használata jelenleg is bevett szokás a fandomokban, azonban maga a slash szó inkább az idősebb fangenerációra jellemző. Manapság az *mlm* (men loving men) és a *wlw* (women loving women), a *BL* (Boys' Love) és a *GL* (Girls' Love), illetve az ázsiai média rajongói között a *yaoi* (やおい) és a *yuri* (a 百合 japán kiejtés módja, liliomot jelent), a *shounen ai* (少年愛) és a *shoujo ai* (少女愛), vagy a *danmei* (耽美) és a *baihe* (a 百合 kínai kiejtés módja, de itt is liliomot jelent) az elterjedt.

A *zine* (fanzine) olyan kis példányszámban megjelent, nyomtatott vagy online magánkiadvány, mely valamilyen szűk témában érdeklődők által és számára készül. Rajongói körökben nagyon elterjedtek (Britannica, 2023.12.08.).

Organization for Transformative Works

Az OTW-ről általában

A dolgozatomban vizsgált szervezet munkásságának megértéséhez először is fontos figyelembe venni az általuk megfogalmazott küldetésnyilatkozatot. Eszerint:

„Az *Organization for Transformative Works* (OTW) egy nonprofit szervezet, melyet rajongók alapítottak meg azért, hogy a rajongók érdekeinek szolgálatára legyen azzal, hogy hozzáférést biztosít és megőrzi a rajongói alkotások és rajongói kultúra történetét annak számtalan formájában. Hiszünk benne, hogy a rajongói alkotások transzformatívak, és abban, hogy a transzformatív alkotások törvényesek.

Az OTW a transzformatív rajongói alkotások olyan gyakorlatát képviseli, amely történelmileg egy főként női kultúrából ered. Az OTW megőrzi ennek a történelemnek a lenyomatát, mialatt a küldetésünk teljesítésére törekszünk és közben bátorítunk az új és nem mainstream kifejezéseire a kulturális identitásnak a fandomon belül.” (Organization for Transformative Works, [2023], p. 29).

A szervezet 2007. szeptember 5-én került nyilvántartásba Delaware államban (Organization for Transformative Works, [2023], p. 22). Önmagát adományokból tartja fenn, melynek ösztönzésére évente kétszer (áprilisban és októberben) adománygyűjtő akciót tartanak. Az akció (drive) 2022 áprilisában közel 276 000 amerikai dollárral zárult (Organization for Transformative Works, [2023], p. 9), míg a legutóbbi, 2024 áprilisában megrendezett gyűjtés kb. 207 000 dollárral. Csökkent tehát a támogatottságuk, de a kitűzött 50 000 dolláros célhoz képest így is jelentős összeggel támogatták őket idén is (Archive of Our Own, 2024.04.08.). A minimum 10 dollár értékben adományozók dönthetnek úgy, hogy az OTW tagjaivá válnak. Ennek a tagságnak a fenntartásához évente egyszer adományozniuk kell, szintén minimum 10 dollár értékében, de cserébe szavazhatnak az OTW Igazgatótanácsának tagjairól az évente egyszer, augusztusban megtartott választások alatt. A megválasztás után hároméves megbízása van a Tanács tagjainak. Az Igazgatótanács foglalkozik az OTW irányításával, ők döntenek a céljairól, a pénzügyeiről, és az ő feladatuk a jogi felelősségvállalás a szervezetért (Organization for Transformative Works, é.n.a). Az Igazgatótanács hét tagból áll jelenleg (Anh Pham, Jennifer Haynes, Kari Dayton, Kathryn Sonderholm, Michelle Schroeder, Qiao Chu, Zixin Zhang), emellett vannak nem Igazgatótanácsi tisztviselők. Az Igazgatótanács egy tagja nem igazgatói minőségben dolgozik, hanem mint kincstárnok (Yuechiang Luo). Mindig az ezt a posztot betöltő személy lesz a Pénzügyi Bizottság elnöke vagy társelnöke is (Organization for

Transformative Works, é.n.b). Érdekesség, hogy 2021 és 2022 között egy magyar tagja is volt az Igazgatótanácsnak, Szegedi E. Anna személyében (Organization for Transformative Works, [2023], p. 10).

Az OTW munkássága öt fő projektre osztható, ezek a következők: a *Fanlore*, az *Open Doors* kezdeményezés, a *Transformative Works and Cultures* folyóirat, az Archive of Our Own, valamint a jogi tanácsadás.

Fanlore

A Fanlore elnevezésű weboldal 2010 decembere óta létezik jelenlegi verziójában, de a béta kiadása 2008 szeptemberére nyúlik vissza. Ez egy fandom wiki oldal, melyben bármilyen rajongói élettel, rajongói közösséggel kapcsolatos, vagy ezek számára fontos fogalmat és annak kialakulását, történetét találhatjuk meg. Nyílt forráskódú szoftverrel készült, és bármely látogató taggá válhat egyszerűen egy profil regisztrálásával. A tagok megoszthatják az ismereteiket új szócikkek írásával, a létező szócikkek részletezésével vagy a saját nézőpontjuk megosztásával a témában. Az oldal megfelelő használatát az úgynevezett „Kertészek” (Gardeners) és az Irányelvi és adminisztrációs csoport biztosítja. Az előbbieket az újonnan hozzáadott tartalom ellenőrzésével foglalkoznak főleg, míg az utóbbi csoport tagjai az általánosabb, illetve nagyobb felelősséget kívánó problémák megoldását végző adminisztrátorok (Organization for Transformative Works, é.n.c).

Minden fellelni vélt hasonlóság ellenére saját bevallásuk szerint ez az oldal nem egyenlő a *Wikipédiával*, hiszen nekik nem az a fontos, hogy az objektív és jelentős tényeket ismertessék meg látogatóikkal, hanem az, hogy a fandomhoz kapcsolódóan bármilyen jelentőségben, több szempontból is dokumentálják a releváns információkat (Fanlore, é.n.a).

A tagok az egyéni hozzájáruláson kívül nagyobb szerkesztőprojektekben is részt vehetnek, ezek *FanloreProjects* néven találhatók meg az oldalon. Az egyik jelenleg is futó projektjük például a *Tumblr* linkek archiválásával foglalkozik.

A rajongói életben igen nagy szerepet töltenek be a közösségi média platformok, így a Tumblr, mint a 2010-es évek egyik legnagyobb, máig létező mikroblog platformja érthetően sok Fanlore cikkben megjelenik, sokszor hivatkoznak az oldalon közzétett bejegyzésekre. Azonban ez egy olyan weboldal, ahol nagyon könnyen elveszthetjük az általunk fontosnak tartott tartalmat. Sokszor változtatnak URL-t, vagy törlik a profiljukat a felhasználók, ám ha ettől el is tekintünk, a Tumblr 2018 novemberében bevezetett tilalma a felnőtt tartalmakra, és az ezt követő masszív tartalomtörlés nagyon megnehezítette a weboldalra vezető hivatkozások

életben tartását. A tilalmat megszegő tartalmakat gépi tanulással kialakított osztályozás segítségével azonosították, és az azonosító paramétereket igen szigorúan határozták meg, így sokszor nem csak a valóban szabályszegő posztokat (melyeknek eltüntetésével már önmagában nagy veszteséget okoztak az egyébként nagyszámú testpozitív, elfogadó közösséget, szubkultúrát magába foglaló felhasználóbázisuknak), hanem teljesen ártalmatlan bejegyzéseket (például delfinekről készült képeket) is töröltek (Fanlore, é.n.b; Pilipets & Paasonen, 2022). A Tumblr oldalának relevanciája és bejegyzéseinek fennmaradásának nagy bizonytalansága miatt tehát ez az archiválás egy kiemelt projektje lett a Fanlore csapatának is.

2022-ben 3 000 új oldalt készítettek a Fanlore-on, így az év végére összesen 60 000 szócikket számlált az oldal (Organization for Transformative Works, [2023], p. 6), 2024 áprilisára pedig ez 68 000-re emelkedett.

Open Doors

Az Open Doors projekt az OTW küldetésnyilatkozatában megfogalmazott megőrzés iránti elhivatottságát kívánja beteljesíteni. Megszűnni készülő és a megszűnés veszélye alatt álló rajongói tartalmak archiválásával foglalkoznak, több kisebb alprojekt keretében (Open Doors, é.n.a).

Ezekén túl arra is lehetőség van, hogy elhunyt szerzők műveit archiváljuk az AO3 Memorial Archives keretében. Az alkotásokból posztumusz gyűjtemény készülhet egy Open Doors tag és egy hozzátartozó, vagy egy kijelölt „fandom hozzátartozó” (fannish next-of-kin) együttműködésével (Open Doors, é.n.b).

Online Archives

Az Open Doors legnagyobb alprojektje az *Online Archives*, melynek lényege, hogy az Archive of Our Own oldalára mentik át az eltűnés veszélyében álló fanfiction-gyűjteményeket manuálisan, vagy félig automatikus módon. Legelső projektjükbe 2010 augusztusában kezdtek bele, és jelenleg 117 befejezett vagy éppen futó projektjük van (Open Doors, é.n.c), így ma a rajongói alkotások megmentéséhez kialakított, 14 év alatt bevetté vált forgatókönyvük alkalmazásával biztosítani tudják a hosszú távú megőrzést, az átmentéshez tanácsokat és technikai segítséget tudnak adni, valamint akár pénzügyi támogatást is nyújthatnak a munkához. Emellett az eredeti oldal működtetőjét sem hagyják magára az esetenként tényleg hatalmas feladat elvégzésével, hanem felkeresik az eredeti szerzőket, önkénteseket toboroznak az importálásra.

Az eredeti gyűjtemény szerzőit tehát először is értesítik az ott megadott e-mail címükön az integrációról, így aki nem szeretné archiválni a művét, az erről lemondhat, illetve aki saját kezűleg szeretné átvinni alkotásait az AO3 oldalára, annak is lehetőséget nyújtanak erre. Minden lehető módon megpróbálják elérni a szerzőket az importálás előtt, és még ha nem is kapnak választ, mivel fontos az OTW számára a fandom történetének megőrzése, így nagy figyelmet fordítanak arra, hogy az általuk átmentett fanfictionoknál is megadják az eredeti szerző felhasználónevét, és később is nyitottak a kapcsolatfelvételre ezeknek a műveknek a szerzői felől. Az AO3-n létrehozott gyűjteményben a szerzők maguk dönthetik el minden művükről, hogy azt láthatóvá teszik-e minden látogató számára, azokat a műveket pedig, amelyeknek nem jelentkezett a tulajdonosa, 30 napig csak regisztrált felhasználók láthatják, majd automatikusan nyilvánossá válnak. Gyakran arra is buzdítanak, hogy az eredeti oldal használói a Fanlore oldalán örökössé tegyék annak történetét, ahogy azt legutóbb befejezett projektjük, a *The Common People Warehouse* elnevezésű *Marvel* fanfiction-archívum átmentése esetén is megtették (Archive of Our Own, 2023.12.12.).

Ha az eredeti oldal működtetője nem akar többé az AO3-n kialakított kollekcióval foglalkozni, az importálás után lezárhatja azt a gyűjteményt, vagy új karbantartót jelölhet ki a helyében. Lezárás után új felelőst csak akkor fogadnak el, ha az eredeti működtető erre engedélyt ad. Előfordulhat, hogy az AO3 gyűjtemény mellett továbbra is életben marad az eredeti oldal, és bizonyos esetekben akár automatikus átirányítást is be tudnak állítani a régi weboldaltól az egyes fanfictionok AO3 oldalára, ezzel az eredeti linkeket megőrizve (Open Doors, é.n.b).

Special Collections Gallery

Másik, egyelőre csak két gyűjteményt tartalmazó alprojektjük a *Special Collections Gallery*, melynek keretében az AO3 vagy a Fanlore oldalába nem integrálható digitális projekteket őriznek meg (Open Doors, é.n.d).

Első ilyen vállalkozásuk a *Foresmutter's Project* volt, amely egy olyan gyűjtemény és bibliográfia, amely a slash fanfictionok kezdeteit kívánta dokumentálni. Itt az 1970-es, 1980-as években íródott Kirk/Spock alkotásokat találhatunk meg, az Open Doors saját oldalán az eredeti weboldalt tükrözve tette elérhetővé, a rajta fellelhető műveket pedig egy AO3 gyűjteményben is megosztotta. Maga az oldal nem nyújt kifejezetten széleskörű információkat, valószínűleg túl nagy vállalkozás lett volna, de mindenképp érdekes a modern értelemben vett fanfiction történetének szempontjából (Open Doors, 2010.08.05.).

Másik projektjük a *Missed the Saturday Dance*, mely egy multimédiás *Csillagkapu: Atlantisz* alkotás. Az Open Doors ezt is az eredeti weboldal tükrözésével szolgáltatja, így a fejezetek olvasása mellett meghallgathatjuk az audiofájlokat, megnézhetjük a képmanipulációkat és a történet előzetesének videóját is (Open Doors, é.n.e).

A hasonló projekteket valószínűleg az akadályozza, hogy nincs nagy kapacitásuk az olyan tartalmak szolgáltatására, amelyeket nem tudnak az AO3 rendszerébe integrálni.

Fan Culture Preservation Project

A *Fan Culture Preservation Project* (FCPP) arra irányul, hogy nem digitális formátumú, a rajongói élethez kapcsolódó tárgyakat őrizzék meg az utókor számára. Ide tartoznak a szórólapok, programfüzetek és a nyomtatott zine-ok is.

Ez a projekt 2009-ben indult az Iowa Egyetem Könyvtárainak Különgyűjteményi Osztályával közösen. Az első feldolgozott gyűjtemény több mint háromezer fanzine-t tartalmaz, és ma a *Mariellen (Ming) Wathne Fanzine Archives Collection*-ben kapott helyet, mely az eredeti gyűjtőről kapta nevét (Open Doors, é.n.f). Wathne a *Fanzine Archives* elnevezésű nonprofit szervezetét 1988 májusában alapította meg, és saját otthonában működtette Santa Barbarában. A gyűjteményét pénztét ellenében kölcsönzésre is odaadta 40 napos időtartamokra, és késedelmi díjat is felszámított, ha a határidőt nem tartották be. Működése során ajándékokból és vásárlással is növekedett a gyűjtemény, így több fandom emlékeit is megtalálhatjuk benne. A legelső darabok azonban csak a *Star Wars* szériához kapcsolódtak. A Lucasfilm ugyanis 1981-ben elkezdett minden olyan fanzine-t aktívan gyűjteni, amiben a *Csillagok Háborúja* megjelent, de aztán ezzel pár év múlva felhagytak, és az addig beszerzett zine-okat felajánlották érdeklődők számára. Végül ez a gyűjtemény került Wathne kezébe, melyet aztán az 1990-es évekre más fandomokból származó fanzine-okkal is kiegészített. A gyűjtemény 1966-tól 2005-ig kiadott nyomtatványokat tartalmaz, mely mind angol nyelvű (ArchiveSpace at the University of Iowa, é.n.a).

Ezt az első gyűjteményt aztán tíz másik követte, de ma már a 2009-ben kialakított *Organization for Transformative Works Fanzine and Fan Fiction Collection* elnevezésű különgyűjteményhez csatolnak hozzá minden újabb addendumot, legutóbb 2019-ben. Így ebben a különböző adományokból összeállított gyűjteményben 1979-től 2013-ig találunk alkotásokat, és ezek is mind angol nyelven vannak (ArchiveSpace at the University of Iowa, é.n.b).

Jelenleg az Iowa Egyetem Könyvtáraival együtt hét partnerintézménnyel dolgoznak együtt az Amerikai Egyesült Államokban, és eggyel az Egyesült Királyságban (Open Doors, é.n.g).

Bár a fentiekből úgy tűnhet, valójában nincsenek nyelvi vagy helybeli korlátai a projektnek, ám mivel a szállítási költségek igen nagy összeget kitehetnek egy ilyen gyűjteménynél, így kevesebben tudják megragadni ezt a lehetőséget az Egyesült Államokon kívül. Az FCPP tud segíteni a szállítás megszervezésében, de csak a meglévő forrásainak keretében. Ezen felül az Iowa Egyetem Könyvtáraival együtt dolgoznak a náluk lévő gyűjtemények digitalizálásán, azonban először is a művek szerzőinek engedélyét kell megszerezniük hozzá, ezért ez még időbe telhet (Open Doors, é.n.b).

GeoCities Rescue Project

A *GeoCities Rescue Project* a 2009-ben bezárt ingyenes tárhelyszolgáltató oldalon, a *GeoCities*-en tárolt tartalmat hivatott megőrizni. Ha az archiválandó oldalon fanfictionök voltak, AO3 profilokat alakítottak ki nekik, ha pedig egyéb, a rajongói élethez kapcsolódó tartalmat kívántak archiválni, Fanlore szócikket készítettek hozzá (Open Doors, é.n.h).

YAHOO GROUPS RESCUE PROJECT

A *Yahoo Groups Rescue Project* keretében a 2019 decemberében végleg bezáró *Yahoo Groups* tartalmakat segítették megmenteni. Ez tulajdonképpen az Online Archives projekt része, a megmenteni kívánt levelezőlisták fanfictionjeiből AO3 gyűjteményeket készítettek, és Fanlore oldalán dokumentálták őket (Open Doors, é.n.i).

Transformative Works and Cultures

A *Transformative Works and Cultures* (ISSN 1941-2258) egy nemzetközi, tudományos lektoráltságú online folyóirat, mely az Open Access gyémánt útját követi, nem szed szerzői díjakat.

Transzformatív alkotásokról és a rajongói közösségekről készült írásokat publikálnak, melyeket a következő szekciókba várnak: cikk, szimpózium, könyvismertető. Korábban a teória és a gyakorlat kategória is létezett, de ez a 38. szám után megszűnt. Ezen típusok alapján rendeződnek rovatokba is, illetve mindig van egy vezércikk, valamint az interjúkat és a multimédiás alkotásokat is külön-külön szekcióban találhatjuk meg (*Transformative Works and Cultures*, é.n.a). Dokumentumtípus szerint ezek lehetnek folyóiratcikkek, esszék, tanulmányok, könyvismertető, interjú.

Első száma 2008-ban került a nyilvánosság elé, azóta minden évben 2–3 szám jelenik meg. Szívesen fogadnak vendégszerkesztőket is egy kiemelt téma köré rendeződő különkiadásokhoz. Ilyen volt például a *Trans Fandom* című 39. szám, amelyet Jennifer Duggan és Angie Fazekas szerkesztett, vagy a *Chinese Fandoms* című 41. szám Zhen Troy Chen és Celia Lam szerkesztésében (Transformative Works and Cultures, é.n.b). Ebből a két címből is látszik, hogy a folyóirat nevéhez méltóan hangsúlyt fordít a különböző kultúrák (és szubkultúrák) szemszögeinek vizsgálatára, és a különböző kritikai szemléletek, mint például a társadalmi nemek tudománya alapján való elemzések bemutatására.

A folyóirat évente megítéli a *Fans of Color Research Prize*-t, mellyel az előző három évben kiadott legjobb olyan cikket jutalmazza, amely a színesbőrű rajongókkal vagy fandomokkal kapcsolatos. A nyeremény összege 500 amerikai dollár (Transformative Works and Cultures, é.n.c).

Archive of Our Own

A 2019-ben a legjobb kapcsolódó alkotásnak járó Hugo-díjat¹ elnyerő Archive of Our Own teszi ki az OTW munkásságának legnagyobb részét. A 2009 óta nyílt béta verzióban létező weboldal egy nem kereskedelmi, nonprofit tárhelye a rajongói alkotásoknak. Önkéntesek építették fel, sokan közülük ezen a projekten keresztül szereztek először ismereteket a kódolásban és a webdizájn területén. Az oldal szoftvere megtalálható a *GitHub*on. Mindenféle ellenszolgáltatás nélkül működik, csakis adományokból, így hirdetések egyáltalán nincsenek rajta (Organization for Transformative Works, é.n.d). Megtekinthetjük az oldalt látogatóként, de vannak csak a regisztrált felhasználók számára megtekinthető rekordjai is. Az alkotásokat vendégként és felhasználóként is kedvelhetjük (kudos), könyvjelzőket azonban csak a regisztrált tagok tudnak megadni. Az oldal részletesebb tulajdonságairól egy külön fejezetben lesz szó.

Jogi tanácsadás

Az OTW Jogi Bizottsága oktatóanyagokat oszt meg az AO3 és az OTW honlapján az új fandomhoz kapcsolódó jogszabályokról, a jogi vitákba bonyolódott rajongóknak segítséget nyújt a kérdéseik megválaszolásával és akár jogi képviselő keresésével, valamint támogatja a fandomot védő szabályozások bevezetését. Mindezt más, az Egyesült Államokban és

¹ 1953 óta létező díj, amit a science-fiction és fantasztikus irodalom kiemelkedő alkotásainak ítélnek meg.

nemzetközileg működő érdekképviselői csoportokkal együttműködésben teszi (Organization for Transformative Works, é.n.e).

A vezető szervezetek felé benyújtott munkáikat a következőekben foglalhatjuk össze. Petíciókat adnak be az Egyesült Államokban 1998 óta élő *Digital Millenium Copyright Act* alól való felmentés meghosszabbítása érdekében, mellyel az AO3 weboldalon megosztott audiovizuális anyagokat védik. Hozzászólásokat nyújtanak be a világ kormányainak szerzői jogi irányelveihez, köztük az Európai Bizottsághoz, a Dél-Afrikai Köztársaság vagy Szingapúr kormányához. Az Egyesült Államokban bevett gyakorlat, az *amicus curiae* beadványok segítségével igyekeznek peres eljárásokban a transzformatív alkotásokra vonatkozó jogi szemlélet árnyaltságát bővíteni. Az *amicus curiae* („a bíróság barátja”) beadvány az Egyesült Államok jogrendszerében egy a bíróság, vagy mindkét peres fél által előzetesen engedélyezett, harmadik fél által benyújtott beadványt jelent (Britannica, 2024.01.05.).

Oktatási tevékenységük nemcsak a weboldalon keresztüli tájékoztatásból áll. 2022-ben például az OTW munkatársai két fórumbeszélgetést is levezettek a *San Diego Comic Con*-on, az egyiket a fanklubok és a szellemi tulajdonjog kapcsolatáról, a másikat pedig az oktatók szellemi szabadságáról. A *Library Futures* elnevezésű, digitális könyvtári irányelvekkel és érdekképviseléssel foglalkozó egyesület a rajongói alkotások és a „méltányos használat” (*fair use*) témájában megszervezett webináriumán pedig az OTW Jogi Bizottságának két tagja, Betsy Rosenblatt és Rebecca Tushnet is felszólalt (Organization for Transformative Works, [2023], p. 6–7).

Adatbázis ismertetés

Az alábbi adatok az OTW 2021-es (Organization for Transformative Works, [2022]) és 2022-es (Organization for Transformative Works, [2023]) éves beszámolójából származnak, saját megfigyelésekkel kiegészítve (2024. április közepéig).

Célok, feladatok

A weboldal a szolgáltatott alkotásokat fandomok szerint csoportosítja, és ezeket tizenegy nagyobb kategóriába sorolja, ezek a következők: 1. anime és manga, 2. könyvek és irodalom, 3. rajzfilmek, képregények és képregényalbumok (graphic novels), 4. celebek és valódi emberek, 5. filmek, 6. zene és zenekarok, 7. más média, 8. színház, 9. tévésorozatok, 10. videójátékok, 11. kategóriába nem sorolt fandomok. Az összes egyéni fandom száma 2024 áprilisában meghaladja a 64 500-at.

Az archívum legnagyobb részét az írott rajongói alkotások teszik ki. Ezek lehetnek pár szavastól kezdve regénysorozat hosszúságúakig terjedőek, találhatunk itt hagyományos kitalált történeteket, de karakteranalíziseket, irodalmi elemzéseket, kritikákat is. A képes alkotások, fanartok is jelen vannak, ezen felül találunk hangzóanyagot is (podficek, lejátszási listák), illetve videókat. Az oldal közvetlenül csak szöveges formátumot tud tárolni, így a többi típus csak beágyazva, beágyazott lejátszókon (pl. *InternetArchive*, *Vimeo*), vagy külső weboldalakra vezető linkeken keresztül elérhető, az AO3 maga nem biztosít ilyen szolgáltatást. A weboldalon magán elolvashatjuk, megnézhetjük, vagy meghallgathatjuk ezeket az alkotásokat, de emellett letölthetjük őket azw3, epub, mobi, pdf és html formátumban is, így e-book olvasón is elérhetjük, ha éppen azt szeretnénk. Ez a funkció jól működik az írott és képi alkotások esetében, de az audiovizuális feltöltéseknél az AO3-n közvetlenül csak a linkek letöltésére van lehetőség így.

Mivel az archívum 2009 novembere (Organization for Transformative Works, é.n.d) óta létezik, így a legtöbb fellelhető alkotás az ezutáni időszakból származik, de persze sokszor előfordul, hogy egy másik fanfiction-szolgáltató portálra korábban már feltöltött alkotást itt is archiválni szeretne az alkotó. Valamint az OTW maga is - ahogy az már korábban említésre került - az Open Doors projektje keretében már megszűnt, megszűnés vagy megszűnés veszélye alatt álló gyűjteményeket is akár egész teljességében átvesz.

Nyelv szempontjából az angol nyelvű alkotások a meghatározóak, több mint 11 000 000 a számuk, az összes feltöltött mű kb. 88%-a. Ezután az 5 legnagyobb számban előforduló nyelv a mandarin kínai (több mint 771 000), az orosz (több mint 266 000), a spanyol (több mint 156

000), a francia (több mint 61 000) és az olasz (kb. 37 000). Magyar nyelvű műveket is találhatunk, de ebből csak kb. 2400 darabot. Az oldal maga 137 nyelvet támogat, de nem mindegyikhez találunk alkotást is (Archive of Our Own, é.n.a).

Rajongói archívum lévén tudományos lektoráltságról semmiképpen nem beszélhetünk, de érdekes jelenség fanfictionök esetében az úgynevezett „béta olvasó”. Ez a koncepció nem ismeretlen a hagyományos irodalom területén sem, azt jelenti, amikor az író megkér valakit, hogy publikálás előtt olvassa át az írását, mondjon véleményt róla. Fanfictionöknél a béta olvasó legnagyobb feladata a nyelvhelyességi hibák javítása, és nagyon megbecsült dolognak számít, ha valakinek sikerül ilyen előzetes olvasót (és személyes szurkolót (Brenner, 2013)) találnia az írásaihoz, mindig külön köszönetet nyilvánítanak nekik a szerzői megjegyzéseknél. Azonban sokkal nagyobb számban vannak azok a művek, amelyeknek nincsen béta olvasója. Az elfogadott, „Not Beta Read” címkét több mint 162 000 alkalommal használták², de persze mivel nem mindenki jelöli ezt meg a címkék között, ez elenyésző szám a valódihoz képest. Nem számít bele az sem, amikor az AO3 nem elfogadott tageiben, szabadszavasan fogalmazzák meg ezt az ellenőrizetlenséget, amelyre mém is kialakult. A „no beta we die like men” több mint 46 000-szer használt szabadszavas címke, amely egy korábban a Tumblr oldalán elterjedt mém variációja. Az eredeti egy autón szereplő „No airbags, we die like men.” felirat volt, ezt használták fel a fanfiction-írók saját helyzetükre (Fanlore, 2023.08.19.). Azóta ez - mém lévén - csak tovább változott, a legtöbb fandomnak megvan a saját verziója, melyben egy tragikus véget ért karakter nevét helyettesítik be, így figyelmeztetve arra, hogy hibákat találhatunk művükben.

Gyarapodás, méret, frissesség

Az utolsó 2 éves beszámoló alapján a gyarapodás száma nőtt, 2020-ról 2021-re több mint 1 000 000-s volt a növekedés, míg 2021-ről 2022-re elérte a 2 000 000-t. 2023-ban a jelek szerint valamelyest csökkent a gyarapodás száma, hiszen a 2022-es évre mért 10 000 000-t is meghaladó alkotásszám 2024 márciusáig csak 11 500 000-re emelkedett. Idén azonban ismét nőhet a gyarapodási gyorsaság, mert egy hónap leforgása alatt, áprilisra a művek száma több mint 12 500 000-re emelkedett. Az oldalon naponta találhatóak új alkotások, de természetesen nem minden fandomban.

² Ez a szám csak a tag tényleges használatát jelzi. Amennyiben ezzel a címkével illetett műveket keresünk, a kifejezés szinonimáiként megjelölt tagekkel illetett alkotásokat is megkapjuk.

Metaadatok, rekordszerkezet

A feltöltött alkotásoknál megadhatunk korhatárt, az archívum figyelmeztetéseit, fandomot, kapcsolati kategóriát (categories), a kapcsolatokat magukat (relationships), karaktereket, egyéb leíró címkéket (tags), címet, szerzőtársat, összefoglalást, nyelvet, de jelezhetjük azt is, kinek ajándékozuk az alkotást, hogy az fordítása-e egy másik műnek, vagy egy sorozat tagja-e. A kötelezően megadott adatok a következők: korhatárjelzés, az archívum figyelmeztetése, fandomok, cím és nyelv.

A korhatároknál választhatunk a nem megadott korhatár (not rated), a korhatár nélküli (general audiences), a tizenéveseknek szóló (teen and up audiences), a felnőtteknek szóló (mature) és az explicit között.

Az archívum figyelmeztetése az AO3 által kiemelten kezelt tartalmi figyelmeztetéseket jelentik, ezekkel az olvasónak jelezhetjük például, hogy az alkotásban erőszak grafikus leírása található, vagy hogy meghal benne a fő karakter. Ezek a figyelmeztetések az olvasók védelmére szolgálnak (trigger warningként akár), és megadásukkal jogilag is védetté válhat bizonyos esetekben az AO3 és az alkotó egyaránt.

Kapcsolati kategória alatt az archívum az alkotásokban megjelen(het)ő romantikus párosítás nemét jelzi. Az AO3 vallja, hogy a fanfictionök és ehhez hasonló transzformatív alkotások jelentős mértéke az LMBTQ közösség tagjaitól származik (Organization for Transformative Works, 2019), és a fanfiction történetében is nagy szerepe volt a slash alkotásoknak, így nem meglepő, hogy erre hangsúlyt fektetnek.

A címkék között vannak elfogadott (canonical tag) és nem elfogadott címkék (non-canonical tag). Az elfogadott címkék megjelennek automatikus kiegészítéssel, ha taget akarunk adni egy műhöz mint szerző, vagy ha elmentjük könyvjelzőnek, és saját tagekkel akarjuk illetni, valamint akkor is, ha az összetett keresőbe próbáljuk beírni őket. A nem elfogadott címkékre is tudunk keresni, de ezekre csak automatikus kiegészítés nélkül. Az elfogadott tagek formája szabályozott, hierarchiát is felállítanak köztük, így léteznek magasabb és alacsonyabb szintű tagek, melyeket megtalálunk az egyes címkék oldalán. Ugyanitt megtaláljuk a szinonimákat is, azokat a nem elfogadott címkéket, amelyeket már egységesítettek ilyen szempontból, és amelyekre keresve a fő tagre irányít az oldal. A tagek rendszerezését és használhatóságuk biztosítását a „címké-szelídítők” (tag wranglers) végzik (Archive of Our Own, é.n.b). Ez egy igen nagy munka, hiszen a szabályszerűsített formában leírt elfogadott tagek mellett szabadszavas megfogalmazással is adhatunk hozzá címkéket. Az AO3 felhasználóbázisában

elterjedt gyakorlat, hogy semmiféle tárgyszóhoz hasonló megfogalmazásra nem törekednek, hanem mint hashtaget használják őket, kommentárt fűznek az alkotáshoz, megosztják az érzéseiket vele kapcsolatban, és bármit, ami eszükbe jut. Ez a gyakorlat nem segíti elő a weboldal használatát vagy a keresést, de növeli a közösség érzését a felhasználókban.

Keresés

Kereshetünk művekre, könyvjelzőkre, címkékre és felhasználókra is. Mindezt megtehetjük a Search menüből vagy egyszerűen a menüsáv jobb oldalán elhelyezett keresőmezőből. A Search menüből a különböző keresési típusokra kialakított összetett keresőoldalra jutunk el. Egyszerű keresésnek számít a menüsávos mező használata, ahol nem egészíti ki automatikusan a keresőkifejezésünket az oldal, viszont használhatunk logikai operátorokat.

Miután elvégeztünk egy alkotásra vagy könyvjelzőre irányuló keresést, csak szerkeszteni tudjuk az eredeti keresőparamétereket. Mindegy, hogy egyszerű vagy összetett kereséssel értünk el idáig, az összetett keresőoldalra irányít minket a szerkesztés gombja. Ha azonban címkére keresünk, szűkítésre is lehetőségünk van, és utólag eldönthetjük, hogy az alkotás vagy a könyvjelzők címkéi között keressen.

A találatokat rendezhetjük szerző, cím, az eredeti publikálási dátum, a legutóbbi frissítés dátuma, a szavak száma, a látogatottság száma, a kedvelések száma, a kommentek száma és a könyvjelzők száma szerint, de relevancia alapján csak az összetett keresőoldalon.

Kritika

Az Archive of Our Own-t adatbázisként vizsgálva a legnagyobb gondot okozó tulajdonságát a szabad címkézésként azonosíthatjuk. Ez rengeteg szabálytalan rekordot eredményez, és a felhasználók már 2012-ben (Dalton, 2012) egyetértettek abban, hogy a nem informatív tagek használatát csökkenteni kellene, és hogy be kellene vezetni valamiféle súlyozási lehetőséget a címkék között (ez utóbbi sajnos máig megoldatlan probléma). Így aztán hiába a külön a tagekre kialakított rendszerező csapat, nehéz beérniük magukat - főleg, hogy önkéntes munkáról van szó -, mindez pedig a sikeres keresést akadályozza.

Azonban pontosan az önkéntes volta miatt nem elhanyagolható az elhivatottság, amivel igyekeznek minden újonnan felmerülő problémát megoldani. Az oldalon részletes GYIK található működésük minden részéről, és segédleteket is készítettek az oldal használatáról (például, hogy hogyan importáljunk műveket egy másik weboldalról) (Archive of Our Own, é.n.c). A rajongói életnek a közösségtudat az egyik legfontosabb része, így érthető az is, hogy miért ilyen a felhasználók hozzáállása az egyik legtöbbet használt weboldalukhoz. Sok időt

töltenek el az oldalon, ezért egyrészt szeretnék magukat minél jobban megismertetni a közösség tagjaival, a személyiségükkel rávenni őket, hogy olvassák a műveiket. Másrészt viszont azt is szeretnék, ha a használatot nem akadályozná semmi, és jól megszervezett közösségnek tarthatnák magukat. A szabadon megfogalmazott címkék tulajdonképpen nem lassítják le a keresést vagy a weboldalt, és akár lenyomataiként is tekinthetők egy-egy időszak fandom kultúrájának. A folyamatosan kialakuló új kifejezések, terminusok szinte azonnal bekerülnek a rendszerbe, nem kell elavulástól tartani.

A fanfictionök általában

A fanfiction műfaja önmagában is érdekes kutatási téma, hiszen sok olyan tulajdonsága van, ami szembe megy a megszokottal. A rajongói alkotók különbséget tesznek canon és fanon között, azonban a médiumok közti átjárást természetesnek veszik. A szerző és olvasó közti korlátok is szinte eltűnnek. Az alkotókkal könnyen fel lehet venni a kapcsolatot kommentek formájában, és a szerzők maguk is olvasók. Ahogy Bronwen Thomas (2011, p. 8) is említi, fanfic olvasóból nagyon könnyen válik valaki fanfic íróvá, elég, ha csak egyetlen dolgot hiányolnak vagy rosszallanak egy alkotásból, és sokan inkább a maguk kezébe veszik az általuk áhított történet megírását.

A fanfiction tehát nagyon interaktív, változékony műfaj, ami mind hozzáférési, mind irodalmi, mind szociológiai, mind jogi szempontból érdeklődés tárgya lehet. Az alábbiakban pár érdekesebb kérdéskör ismertetése következik.

Egyéb fanfiction platformok és amit nyújtani tudnak

Az internet elterjedésével a korábban csupán limitált példányszámban nyomtatott és közreadott zine-okban összegyűjtött fanfictionök olyan méretében és származásában korlátlan olvasótábort kaptak, amely rengeteg különféle platformot képes eltartani.

Fanfiction.net

A *Fanfiction.net* egy 1998 óta létező weboldal, a 2000-es évek talán a legnagyobb fanfiction-szolgáltató platformja. Az alapító, Xing Li aktív tagja volt az *X-akták* fandomnak, így először ehhez a szériához kapcsolódó fanfictionök kaptak helyet az oldalon. 2002-ben töröltek és betiltottak minden felnőtt tartalmat, majd 2012-ben újabb tömeges törlést hajtottak végre emiatt. A tiltás miatt sokan kénytelenek voltak más helyet találni a műveiknek - például az Archive of Our Own oldalát (Fanlore, 2024.03.28.).

Az oldal maga lényegesen egyszerűbb, mint későbbi vetélytársa. Nem tudunk rajta tagre keresni igazán, csak legördülő listákból tudunk választani az egységesített kifejezések közül. Ez egyértelműbb rendszerezést eredményez, de sokkal szűkebb feltárást.

Kiemelt helyet kapnak rajta a *crossoverek*, melyek különböző fandomok összevonásával készült művek.

Érdekes még, hogy a korábban említett béta olvasók itt külön menüpontot kapnak, a kapcsolatfelvétel könnyítésének és a korábbi munkáik dokumentálása érdekében. A regisztrált béták profiljukon közlik, mit vállalnak és mit nem, az erősségeiket és a gyengeségeiket,

tulajdonképpen olyan, mint egy álláshirdetésre benyújtott önéletrajz. Azt is jól láthatóan jelzik, hogy éppen elfogadnak-e megbízásokat.

Wattpad

A *Wattpad* 2006-ban indult Ivan Yuen és Allen Lau vezetésével Torontóban. A célkitűzés az volt, hogy a mobiltelefonokon való olvasást lehetővé tegyék, és ehhez méltóan ma is népszerű a telefonos applikációja. A weboldal magát közösségi hálózatnak nevezi, tehát a már az AO3 elemzésekor felbukkanó közösségi funkció itt még kiemelkedőbb. Már maga a felület is sokkal látványosabb, és lehet regisztrálni *Facebook* fiókkal is, tehát az anonimitás vágya itt lényegesen kevésbé jelenik meg, mint ahogy az AO3 vagy a *Fanfiction.net* felhasználói esetében.

Ezzel szemben nem fordítanak akkora figyelmet a címkézésre, nincsen semmiféle egységesítés. Keresés esetén a találati lista nem mutatja a szerzőket és a tageket sem, csak a címet, hogy befejezett történet-e vagy sem, hogy hányan olvasták és hány szavazatot kapott, hogy hány részből áll, és az összefoglaló első pár sorát. Rendezni sem lehet a találatokat, sőt azt sem tudjuk meg, hány találatot is kaptunk, csak ha megszámloljuk magunknak. A másik két weboldallal összehasonlítva ez a leggyengébb ebből a szempontból.

A *Wattpad* felhasználók között megfigyelhető az erőteljes versenyszellem. Ez a többi fanfiction platform esetében is előfordul, hiszen mindenhol figyelik a kedvelések és a hozzászólások számát, de mivel a *Wattpad* sokkal jobban hasonlít a közösségi médiához, annak árnyoldalai is jobban kivehetők. Az írók „igyekeznek olyan témákhoz nyúlni, amelyek rövid időn belül minél több személy érdeklődését és tetszését nyerhetik el. Így gyakran az éppen legnépszerűbb, rajongott témákhoz és személyekhez fordulnak, ki kreatívabban, ki kevésbé eredeti módon.” (Glózer et al., 2019, p. 63).

A másik két platformmal szintén ellentétben álló tulajdonsága az is, hogy itt az eredeti írásokra igazán nagy hangsúlyt fektetnek. Felhasználói az oldalnak már befutott írók, mint például Margaret Atwood is, de rengeteg az amatőr, feltörekvő szerző. Ez nem véletlen, hiszen a *Wattpad*on keresztül többen is sikeresek lettek, a fiatal felnőtteknek szóló irodalom körében manapság rengeteg olyan könyvet találunk, amely itt jelent meg először. Ilyen például az utóbbi évek nagy sikere, a *Miután* című könyvsorozat is, amiből (egyelőre) 5 filmből álló adaptációt is készítettek. (Ez a könyvsorozat egyébként fanfictionként kezdte, eredetileg a *One Direction* zenekar egyik tagjáról szólt.) A *Wattpad* segít a történetek kiadásában is, kezdetben a szerzők és a hagyományos kiadók közti közvetítéssel, majd 2019-től a saját kiadójuk, a *Wattpad Books*

által. Az oldalon ingyenesen olvashatunk, ám a Wattpad Originals (korábban Paid Stories) lehetőséget nyújt az írók pénzbeli támogatására is (Wattpad, é.n.).

A nyomtatásban megjelent fanfiction ma

A Wattpadon befutott, kereskedelmi kiadásra került fanfictionök talán hozzájárulnak az utóbbi évek nyomtatott fanfic reneszánszához.

A rajongók a korai science-fiction fandom idejétől kezdve a mai napig készítenek fanzine-okat, és bár ezekhez manapság általában hozzáférhetünk online változatban, a kézbe vehető zine-ok még mindig igen népszerűek. Ezek azonban több alkotó összefogásával készült gyűjteményes kiadványok, nem az egyes fanfictionök kiadásai.

Az, hogy egyes szerzők elkészítették műveik nyomtatott változatát (főleg, ha az személyes értékkel bírt, vagy nagy sikere volt a fandomban), és azt felajánlották olvasóiknak is beszerzésre, nem volt példa nélküli a múltban sem. Ezekért nem kértek el pénzt, vagy csak a szállítási költséget, de nem volt annyira elterjedt szokás. Az utóbbi időben viszont egyre gyakrabban előfordul (Price, 2022). Még gyakrabban pedig nem is a szerzők maguk készítenek fizikai verziót, hanem ezeknek a fanfictionöknek az olvasói. Mindaddig ezzel nincs probléma, amíg ez az író beleegyezésével történik, és nem kereskedelmi célra, de úgy látszik, az ilyen általános megegyezések egyre kevésbé elfogadottak.

Az év elején ugyanis egyre több népszerű fanfictiont lehet megtalálni az *Etsy*-n és hasonló oldalakon, igényes kötésben, többféle verzióban - az eredeti író engedélye és tudta nélkül. Az akár több mint 50 000 forintba kerülő kiadványokból az eredeti szerző semmiféle hasznot nem szerez, viszont jogi problémákat okozhat neki. Az egyik legnagyobb oka annak, hogy pereskedés nélkül létezni tudnak a rajongói alkotások, az az, hogy nonprofit alapon készülnek, így ezzel a trend veszélybe sodorhatja a fanfictionök jövőjét (Minkel, 2024.02.28.).

Rajongói alkotások és a szerzői jog

Ahogy Christina de Castell *Unintended consequences of the digital shift* című tanulmányában fogalmaz, „az internetes fanfiction nem kereskedelmi volta támogatja azt az érvelést, hogy ez a méltányos használat alá tartozik az Egyesült Államokban” (2022, p. 170) (és erre épül az elemzett nonprofit szervezet, az Organization for Transformative Works munkássága is), más szabályozást használó országokban ez nem feltétlenül van így. A két tényező, amit fontolóra kell venni ebben a kérdésben, merüljön fel az a világ bármely pontján, az a haszonszerzés és a hozzáadott érték. Kanadában például, ahogy Castell is megjegyzi, kivételt képez az a felhasználás, ami nem kereskedelmi célú, említi az eredeti forrást, és arra nincs (pénzügyi vagy

más természetű) kártékony hatással (Copyright Act R.S.C., 1985). Magyarországon az 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról 34/A. paragrafusa alapján kritika, ismertetés, karikatúra, paródia vagy stílusutánpótlás céljából történő felhasználás szabad felhasználásnak számít és törvényes, azonban még nincs példa rá, hogy ez hogy is működne a gyakorlatban egy peres eljárás esetében.

A jogtól eltekintve az egyes szerzők hozzáállása a rajongói alkotásokhoz változó, de egyre inkább az elfogadás a jellemző. Ez nemcsak a fanfiction korábban is említett „ingyen reklám” volta miatt lehet, hanem mert kezdik felismerni, hogy a rajongóközösségük az, akiket a pereskedéssel elidegenítenének, nem csak egy-két magánszemély (Brenner, 2013, p.34).

Fanfiction és az oktatás

A Fanfiction.net hosszú fennállása miatt több arra irányuló kutatás eszköze is volt, hogy hogyan lehet a tinédzsereket rávenni, hogy megtanuljanak jól írni (Lammers & Marsh, 2015), és ezekből sok következtetést levonhatunk. A serdülők olyan művekhez írnak fanfictiont, azokkal az alkotásokkal foglalkoznak ily módon behatóbban, amiket tényleg kedvelnek, és közben az internet segítségével kapcsolatot építhetnek ki rengeteg hasonló érdeklődésű emberrel szerte a világon (Land, 2010). Emiatt több időt fordítanak az írásra, és a kritikus hozzászólások elkerülése végett jobban átgondolják, hogy mit adnak közre. Saját közösségükben, egyenrangú felek között nagyobb a motiváció, a bizonyítási vágy, mint amikor egy tanárnak kell számot adniuk a tanultakról.

Azt is hozzá kell tenni, hogy a populáris kultúra elemeinek kritikai feldolgozása hatékony tanítási mód lehet, főleg az kisebbségi közösségek tagjai, valamint az alacsony szocioökonómiai státusszal rendelkezők esetében. Ezek a művek a legtöbbször által (jól) ismertek, így teret adnak a kommunikációra. Ahogy Vasudevan és Campano tanulmányában olvashatjuk: „az ismerős ismeretlenné tevésével a serdülők jelentőségteljes olvasástanulással kerülnek kapcsolatba, és újra megerősítik az intézményi címkék levetésének és saját maguk definiálásának képességét” (2009, p. 334). Erre pedig tökéletesen megfelelnek a fanfictionök. A fandom szerves része a kritika megfogalmazása, minden kis részlet beható elemzése, így tényleg jelentős gyakorlatra tesznek ebben szert a fandomok tagjai. „A fan kultúrában való részvétel sok rajongót ösztönzött arra, hogy fontolóra vegye a szerzőség, a történetmesélés és a szerzői jog kérdéseit. Sokan a rajongói kultúrára hivatkoznak, mint ami befolyásolta a gondolataikat arról, hogyan kerülnek megosztásra a kreált világok, hogyan értsék meg (és akár

utasítsák el) a szerzői szándékot, és hogyan figyeljék meg az együttműködési megállapodást szerző és befogadó között, mely megteremt minden egyes olvasatot.” (Brenner, 2013, p. 36).

A fanfictionök külön értéke, hogy mivel itt nincsen külső kényszer arra, hogy minél többet adjanak el belőle, a mainstream médiánál lényegesen befogadóbb. A különféle szexuális irányultságok, nemi identitások, faji és társadalmi osztályok mind megjelenhetnek ezekben az alkotásokban, és sokszor központi elemmé is válnak. Gyakori, hogy az eredeti forrásműből hiányzó reprezentációt saját kezűleg pótolják, így új fanont létrehozva (Brenner, 2013, p. 35). Ahogy az OTW fogalmaz, a transzformatív alkotások, remixek történelmileg aránytalanul nagy százalékban nőktől és „meleg, leszbikus, biszexuális, transznemű és queer emberektől, valamint mindenféle nemű és irányultságú faji kisebbségektől” származnak (Organization for Transformative Works, 2019), ezért logikus, hogy rajongói körökben fontos a reprezentáció.

Konklúzió

A rajongói alkotások műfaját nehéz definiálni. Beszélhetünk arról, mi tartozik ebbe a kategóriába, és milyen gyakori tulajdonságok kapcsolhatóak hozzá, de alapvetően folytonosan változik. Változott akkor is, amikor még nem volt rá szavunk, változott az 1970-es években, amikor először felvirágzott a rajongói élet, és változik most is, az online jelenlét által korlátatlannak tűnő világunkban. Ez azonban nem csak erre jellemző, a világ felgyorsult, az irodalom átalakul, a tudományosság tárgya kiszélesedni látszik. Amit biztosra mondhatunk, az az, hogy a közösség ereje változatlan.

A könyvtáraknak ezt a közösséget kell szolgálniuk az átalakuló rendszerek, szokások és olvasói kíváncsiak közepette, így tanulságos lehet számukra a más, hasonló problémákkal küzdő intézmények, szolgáltatások vizsgálata. Ebben a dolgozatban egy ilyen szervezet került bemutatásra, a teljesség igénye nélkül.

Az Organization for Transformative Works a könyvtárakhoz hasonlóan nem a haszonszerzés miatt jött létre, hanem azért, hogy a közösséget kiszolgálja. Tulajdonképpen a legfontosabb könyvtári célokat mind ellátja, még ha nem is akkora tudományossággal vagy részletességgel. Gyűjtik a gyűjtőkörükbe tartozó, tehát rajongói ihletésű műveket. Ezeket formailag (szerző, cím stb.) és tartalmilag (címkék, szöveges összefoglalás) is feltárják, és a saját követelményeik szerint rendszerezik. Végezetül pedig szolgáltatják gyűjteményüket a nyilvánosság számára.

A szervezet működése maga rengeteg tanulsággal jár arról, hogy milyen korlátokkal kell szembenézni az adományokból fenntartott szolgáltatásoknál. Meg kell húzni a határt arra, hogy mire, mennyit és mikor tudnak ráfordítani, mind pénzben, mind humán erőforrásban. Ám ezt csak azután lehet meghatározni, hogy ki is próbáltak valamit, például ahogy a Special Collection gyarapítása jelenleg egy nagyon érdekes, de túl nagy méretű vállalkozás lenne számukra, a Fan Culture Preservation Project viszont a partnerintézmények segítségével fenntartható.

Az Archive of Our Own vizsgálatával az internetes archívumok, repozitóriumok, adatbázisok működésével kapcsolatban szerezhetünk jelentős információt. Például vegyük azt a tényt, hogy a keresés elősegítésére manapság sokan a közösségi alapú tárgyszavazást tartják a legjobb megoldásnak, az AO3-n pedig jól megfigyelhető, mit kezd ezzel egy átlag felhasználó. El akarja érni a célközönségét és önmagát is ki akarja fejezni vele. Ezen a platformon ez egy

teljesen működőképes gyakorlat, de egy hagyományos könyvtári szolgáltatás esetében lehet, hogy nem ez lesz a legmegfelelőbb címkézési rendszer.

Az AO3 mellett persze más tartalomszolgáltatók is szakosodtak fanfictionökre, és ezek is érdekesek a vizsgálatra, de a fentiekben részletezettek alapján kijelenthetjük, hogy a két legnagyobb, nem fandomspecifikus weboldal működése lényegesen kevésbé felel meg a könyvtári szolgáltatásoknak. Ezek más szempontból lehetnek érdekesek. A Fanfiction.net hosszú fennállása miatt a fandom történetének dokumentációjára alkalmas, a Wattpad pedig a könyvkiadás jelenlegi trendjeinek megfigyelésére.

A fanfiction mint műfaj azonban rengeteg kényes kérdést is felvet. A könyvtári szolgáltatások törvényileg pontosan meghatározott módon viszonyulnak a szerzői jogokhoz, a felmerülő jogi kérdésekre is sokan próbálnak meg minél hamarabb választ találni, hiszen a szolgáltatás biztosítása a köz érdeke. A rajongói alkotások fennmaradása vitatható mértékben, de szintén a köz érdeke valamelyest, és nem mondhatni, hogy ne lenne elég érdekelt fél az ügyben, mégis a jogi szabályozás sötét foltjának tekinthetjük - Magyarországon főleg.

Pedig a fanfictionök írása és olvasása nem elhanyagolható előnyökkel jár. Már régóta ismert vélekedés az, hogy könnyebb rávenni a diákokat a jól írás, a jól olvasás megtanulására, ha a feladatuk olyasmivel kapcsolatos, amit szeretnek. A fanfiction végtelen lehetőséget nyújt a kreativitásnak, és a kritikai gondolkodás elsajátítására is ösztönöz. A kialakult közösség maga is jó hatással lehet a tagjaira. Ezeket az előnyöket Robin Brenner (2013) a következőképpen foglalja össze: „Sok rajongó számára egy rajongói közösség online megtalálása növeli a magabiztosságukat a társadalmi interakciókban, összeköti őket hasonló érdeklődési körű emberekkel, és segít, hogy kevésbé érezzék magukat elszigeteltnek. Mivel a rajongói kultúra a szexualitás és a nemi identitás felderítésének is fóruma, sokan [...] azt jelezték, hogy ezeknek a kérdéseknek a rajongói körökben való felfedezése segített nekik kifejezni és megbékélni a saját identitásukkal. Annak ellenére, hogy a rajongói kultúra interakciói nagyrészt online, a közösségi médián keresztül mennek végbe, sokan [...] azt is jelezték, hogy az online kapcsolatok és közösség felbecsülhetetlen hús-vér barátságokhoz vezettek.” (Brenner, 2013, p. 35).

Mindezek alapján tehát, a fanfiction és a fanfiction-szolgáltatók vizsgálata érdekes következtetésekre vezethet, és lassan megkerülhetetlennek is látszik. Ahogy az idő múlásával a határok elmosódni látszanak az internetes dokumentumszolgáltatás módszertanában, sokat tanulhatnak egymástól a fandom gyűjtemények és a hagyományos közgyűjtemények.

Absztrakt

Ebben a dolgozatban a rajongói irodalom könyvtártudományi szempontból érdekes elemei az *Archive of Our Own* nevű fanfiction-szolgáltató portálon és annak alapító szervezetének, az *Organization for Transformative Works* munkásságán keresztül kerülnek ismertetésre.

A kutatás nagyrészt angol nyelvű források segítségével történt, hiszen a vizsgált nonprofit szervezet is az Amerikai Egyesült Államokban került bejegyzésre, de ahol lehetett, a magyar vonatkozásokra is történt utalás.

A dolgozatban először a vizsgálathoz szükséges fogalmak definiálására kerül sor, majd a vizsgált portált szolgáltató szervezet és annak munkásságának bemutatása következik. Ezután az *Archive of Our Own* weboldala kerül adatbázis szempontú elemzésre, majd pedig a könyvtári szolgáltatás nézőpontjából még érdekes kérdések kerülnek tanulmányozásra. Itt rövid bemutatásra kerül két másik fanfiction-szolgáltató platform működési modellje, az, hogy miben különböznek a vizsgálat fő tárgyától, és hogy miben kiemelkedőek egyébként. Azután a nyomtatásban megjelent fanfictionök mai problémáiról esik szó, és ezzel összefüggésben a rajongói irodalom és a szerzői jog kapcsolatáról. Legvégül pedig a fanfictionök szerepe kerül tanulmányozásra az olvasástanítás és az írástanítás, valamint a kritikai gondolkodás fejlesztése szempontjából.

A dolgozat célja tehát egy közösségi összefogással működtetett rajongói archívum elemzése volt, és az, hogy ez milyen tanulságokat eredményezett. A feltett kérdések többek között ezek voltak: Miben különbözik egy hagyományos könyvtári adatbázistól? Milyen problémákkal kell megküzdenie? Egyáltalán fontos ez a társadalom számára?

A végkövetkeztetés pedig az, hogy a fanfiction és a fanfiction-szolgáltatók vizsgálata lassan megkerülhetetlennek is látszik. Ahogy az idő múlásával a határok elmosódni látszanak az internetes dokumentumszolgáltatás módszertanában, sokat tanulhatnak egymástól a fandom gyűjtemények és a könyvtárak.

Nyilatkozom, hogy nem használtam MI programot a dolgozat elkészítéséhez.

Irodalom

1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról, 34/A. <https://njt.hu/jogszabaly/1999-76-00-00>
(2024.04.13.)

Archive of Our Own. (2023.12.12.). *The Common People Warehouse is moving to the*
AO3. Organization for Transformative Works. https://archiveofourown.org/admin_posts/27772
(2024.04.13.)

Archive of Our Own. (2024.04.08.). *April 2024 Membership Drive: Thanks for your*
support. Organization for Transformative Works. [https://](https://archiveofourown.org/admin_posts/28612)
archiveofourown.org/admin_posts/28612 (2024.04.13.)

Archive of Our Own. (é.n.a). *Languages.* Organization for Transformative Works.
<https://archiveofourown.org/languages> (2024.04.13.)

Archive of Our Own. (é.n.b). *Wrangling Guidelines - Intro and General Concept.*
Organization for Transformative Works. https://archiveofourown.org/wrangling_guidelines/2
(2024.04.13.)

Archive of Our Own. (é.n.c). *FAQ.* Organization for Transformative Works.
https://archiveofourown.org/faq?language_id=en (2024.04.13.)

ArchivesSpace at the University of Iowa. (é.n.a). *Mariellen (Ming) Wathne Fanzine*
Archives Collection. University of Iowa Libraries.
<https://aspace.lib.uiowa.edu/repositories/2/resources/317> (2024.04.13.)

ArchivesSpace at the University of Iowa. (é.n.b). *Organization for Transformative Works*
Fanzine and Fan Fiction Collection. University of Iowa Libraries.
<https://aspace.lib.uiowa.edu/repositories/2/resources/324> (2024.04.13.)

Brenner, R. (2013). Teen Literature and Fan Culture. *Young Adult Library Services*, 11(4),
33–36. [https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=lxh&AN=89132687&lang=h](https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=lxh&AN=89132687&lang=hu&site=ehost-live)
[u&site=ehost-live](https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=lxh&AN=89132687&lang=hu&site=ehost-live) (2024.04.13.)

Britannica. (2023.12.08). *Zine.* In *Britannica.com.*
<https://www.britannica.com/topic/zine> (2024.04.13.)

Britannica. (2024.01.05.). *Amicus curiae.* In *Britannica.com.*
<https://www.britannica.com/topic/amicus-curiae> (2024.04.13.)

Castell, C. (2022). Unintended Consequences of the Digital Shift. In J. Coates, V. Owen & S. Reilly (Eds.), *Navigating Copyright for Libraries: Purpose and Scope* (pp. 153–174). Berlin, Boston: De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783110732009> (2024.04.13.)

Copyright Act R.S.C. 1985, c. C-42. <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/C-42/index.html> (2024.04.13.)

Dalton, K. L. (2012). *Searching the Archive of Our Own: The Usefulness of the Tagging Structure*. [MA szakdolgozat, University of Wisconsin-Milwaukee]. UWM Digital Commons. <https://dc.uwm.edu/etd/26/> (2024.04.13.)

Fanlore. (2023.08.19.). No Beta We Die Like Men. In *Fanlore.org*. https://fanlore.org/wiki/No_Beta_We_Die_Like_Men (2024.04.13)

Fanlore. (2023.10.10.). Fandom. In *Fanlore.org*. <https://fanlore.org/wiki/Fandom> (2024.04.13.)

Fanlore. (2024.02.14.). Fanfiction. In *Fanlore.org*. <https://fanlore.org/wiki/Fanfiction> (2024.04.13.)

Fanlore. (2024.02.22.). Slash. In *Fanlore.org*. <https://fanlore.org/wiki/Slash> (2024.04.13.)

Fanlore. (2024.03.28.). Fanfiction.Net. In *Fanlore.org*. <https://fanlore.org/wiki/FanFiction.Net> (2024.04.13.)

Fanlore. (é.n.a.). *Fanlore:What Fanlore is not*. https://fanlore.org/wiki/Fanlore:What_Fanlore_is_not (2024.04.13.)

Fanlore. (é.n.b.). *FanloreProject:Tumblr archiving*. https://fanlore.org/wiki/FanloreProject:Tumblr_archiving (2024.04.13.)

Glózer R., Torbó A. & Geisz B. (2019). „Young adult”: Rajongói tartalmak és amatőr irodalom a közösségi médiában. *Literatura*, 45(1), 52–73. <http://real-j.mtak.hu/id/eprint/13886> (2024.04.13.)

Harris, M. (2020.02.03.). *Beyond the book: New publishing models and online platforms feed Gen Z's need for free - or at least cheap - reading*. Library Journal. <https://www.libraryjournal.com/story/Beyond-the-Book-New-Publishing-Models-and-Online-Platforms> (2024.04.13.)

Lammers, J. C., & Marsh, V. L. (2015). Going Public: AN ADOLESCENT'S NETWORKED WRITING ON FANFICTION.NET. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 59(3), 277–285. <https://www.jstor.org/stable/44011269> (2024.04.13.)

Land, C. (2010). I Do Not Own Gossip Girl”: Examining the Relationship between Teens, Fan Fiction, and Gossip Girl. *Language and Literacy*, 12(1), 38–45. <https://doi.org/10.20360/G2RP4Q> (2024.04.13.)

Minkel, E. (2024.02.28.). *Lots of People Make Money on Fanfic. Just Not the Authors*. Wired. <https://www.wired.com/story/pull-to-publish-fanfic-senlinyu-manacled-fanbinding/> (2024.04.13.)

Open Doors. (2010.08.05.). *The Foresmutter's Project*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/foresmutter-s-project/> (2024.04.13.)

Open Doors. (é.n.a). *Open Doors*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/> (2024.04.13.)

Open Doors. (é.n.b). *FAQ*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/faq/> (2024.04.13.)

Open Doors. (é.n.c). *Online Archives*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/online-archives/> (2024.04.13.)

Open Doors. (é.n.d). *Special Collections Gallery*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/special-collections-gallery/> (2024.04.13.)

Open Doors. (é.n.e). *Missed the saturday dance*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/wp-content/uploads/mtsd/index.htm> (2024. 04.13.)

Open Doors. (é.n.f). *Fan Culture Preservation Project and the University of Iowa*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/fan-culture-preservation-project-and-the-university-of-iowa/> (2024.04.13.)

Open Doors. (é.n.g). *Fan Culture Preservation Project Partners*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/fan-culture-preservation-project-partners/> (2024.04.13.)

Open Doors. (é.n.h). *GeoCities Rescue Project*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/geocities-rescue/> (2024.04.13.)

Open Doors. (é.n.i). *Yahoo Groups Rescue Project*. Organization for Transformative Works. <https://opendoors.transformativeworks.org/en/yahoo-groups-rescue-project/> (2024.04.13.)

Organization for Transformative Works. (2019). *Organization for Transformative Works submission on review of the Copyright Act 1994: Issues paper*. New Zealand Ministry of Business, Innovation and Employment. <https://www.mbie.govt.nz/dmsdocument/6746-organization-for-transformative-works-review-of-copyright-act-1994-issues-paper-submission-pdf> (2024.04.13.)

Organization for Transformative Works. [2022]. *2021 Annual Report*. <https://www.transformativeworks.org/wp-content/uploads/2022/11/2021-OTW-Annual-Report.pdf> (2024.04.13.)

Organization for Transformative Works. [2023]. *2022 Annual Report*. <https://www.transformativeworks.org/wpcontent/uploads/2023/09/OTW-2022-Annual-Report-FINAL.pdf> (2024.04.13.)

Organization for Transformative Works. (é.n.a). *What the Board Does*. <https://elections.transformativeworks.org/what-the-board-does/> (2024.04.13.)

Organization for Transformative Works. (é.n.b). *Board of Directors*. <https://www.transformativeworks.org/committees/board-of-directors/> (2024.04.13.)

Organization for Transformative Works. (é.n.c). *Fanlore*. <https://www.transformativeworks.org/fanlore/> (2024.04.13.)

Organization for Transformative Works. (é.n.d). *Archive of Our Own*. https://www.transformativeworks.org/archive_of_our_own/ (2024.04.13.)

Organization for Transformative Works. (é.n.e). *Legal Advocacy*. <https://www.transformativeworks.org/legal/> (2024.04.13.)

Pilipets, E. & Paasonen, S. (2022). Nipples, memes, and algorithmic failure: NSFW critique of Tumblr censorship. *New Media & Society*, 24(6), 1459–1480. <https://doi.org/10.1177/1461444820979280> (2024.04.13.)

Price, L. (2022). Fanfiction, self-publishing, and the materiality of the book: A fan writer's autoethnography. *Humanities*, 11(4), Art. No. 100. <https://doi.org/10.3390/h11040100> (2024.04.13.)

Thomas, B. (2011). What Is Fanfiction and Why Are People Saying Such Nice Things about It?? *Storyworlds: A Journal of Narrative Studies*, 3, 1–24. <https://doi.org/10.5250/storyworlds.3.2011.0001>

Transformative Works and Cultures. (é.n.a). *Submissions*. Organization for Transformative Works. <https://journal.transformativeworks.org/index.php/twc/about/submissions> (2024.04.13.)

Transformative Works and Cultures. (é.n.b). *Archives*. Organization for Transformative Works. <https://journal.transformativeworks.org/index.php/twc/issue/archive> (2024.04.13.)

Transformative Works and Cultures. (é.n.c). *Fans of Color Research Prize*. Organization for Transformative Works. <https://journal.transformativeworks.org/index.php/twc/Prize> (2024.04.13.)

U.S. Copyright Office. (é.n.). *U.S. Copyright Office Fair Use Index*. <https://www.copyright.gov/fair-use/> (2024.04.13.)

Vasudevan, L., & Campano, G. (2009). The Social Production of Adolescent Risk and the Promise of Adolescent Literacies. *Review of Research in Education*, 33, 310–353. <https://www.jstor.org/stable/40588127> (2024.04.13.)

Wattpad. (é.n.). *About*. Wattpad. <https://company.wattpad.com/> (2024.04.13.)